

Sú nedbalí ľudia naozaj kreatívnejší?

Prázdny, uprataný stôl je sterilný a nudný. „Ak je chaos na pracovnom stole znakom chaotickej mysle, čo nám potom prezrádza prázdny stôl?“ Tieto slová pripisujú kreatívnemu géniovi, fyzikovi Albertovi Einsteinovi. Je jedno, či ich vyslovil – na jeho stole sa zrejme naozaj vršili hory kníh a papierov. Aj Pablo Picasso maloval obklopený kopami obrazov a Steve Jobs, zakladateľ spoločnosti Apple, mal vo svojej kancelárii zámerne neporiadok. Je veľa príhod o génioch s rozhádzanými kanceláriami. Aj výskumníci z Minnesotskej univerzity nedávno prišli k záveru, že v chaotickom pracovnom prostredí uvažujeme kreatívnejšie.⁶

Možno pre množstvo takýchto historiek sa ma ľudia často pýtajú: „Rozhádzaný stôl predsa ovplyvňuje moju prácu v pozitívnom zmysle, nie? Stimuluje to predsa kreatívne myslenie.“ Možno aj vy premýšľate, či neporiadok náhodou nezvyšuje vašu produktivitu a či vôbec stojí za to prečítať si túto knihu. Vyskúšajte toto: Predstavte si stôl vo vašej kancelárii, štúdiu – jednoducho na mieste, kde pracujete. (Ak pri ňom práve sedíte, poobzerajte sa okolo seba.)

A teraz odpovedzte na tieto otázky:

Naozaj sa tu cítite dobre?

Teší vás práca pri tomto stole?

Dávate voľný priebeh svojej kreativite?

Naozaj sa chcete zajtra k tomuto stolu vrátiť?

Tieto otázky vám nekladiem preto, aby ste sa cítili zle. Chcem vám len pomôcť – chcem, aby ste si uvedomili, ako na vás vplýva pracovné prostredie. Ak ste odpovedali na všetky

otázky bez zaváhania kladne, tak je jasné, že vás práca naplňa radosťou – poriadnou dávkou radosti, ale ak ste čo i len trochu zaváhali, ak ste poklesli na duchu – čo i len nepatrne – potom by ste si mali upratať (stojí to za to).

Aby som bola úprimná, nezáleží na tom, čo je lepšie vo všeobecnosti – či uprataný stôl, alebo stôl, na ktorom vládne totálny chaos. Najdôležitejšie je zistenie, v akom prostredí vás práca teší; objavenie kritérií radosti. A upratovanie je jedným z najlepších spôsobov, ako k tomuto poznaniu dospieť. Mnohí klienti si upratali domov podľa mojej metódy a skončili len s jednoduchým, „nahým“ interiérom. Až neskôr si uvedomili, že by ho predsa len chceli nejako vyzdobiť. Postupne doň začali pridávať prvky, ktoré sa im páčili. Často až po uprataní ľudia zistia, aké prostredie v nich vyvoláva radosť.

Stimuluje vašu kreativitu poriadok alebo chaos? Je jedno, ako na túto otázku odpoviete – ak si poupratujete, získate pracovný priestor, ktorý vám bude prinášať radosť a v ktorom bude vaša kreativita prekvitať.

Zákerný cyklus akumulácie neporiadku

Práca uprostred neporiadku nás neteší z dvoch dôvodov. Po prvé, neporiadok zaťažuje náš mozog. Čím viac vecí máme okolo seba, tým intenzívnejšie je ním mozog zaťažovaný.⁷ Potom ťažšie rozoznávame, precitujeme a vychutnávame si tie najdôležitejšie veci – veci, ktoré v nás vzbudzujú pocit radosti.

Po druhé, keď je človek zahltený vecami, informáciami a úlohami, stráca nad nimi kontrolu⁸ a nedokáže sa kompetentne rozhodovať. Ak nie

je schopný chopiť sa iniciatívy alebo sa nevie rozhodnúť, čo spraví, tak zabúda, že práca je len prostriedok na dosiahnutie snov a túžob; prestáva mať svoju prácu rád. A aby toho nebolo dosť, ak ľudia cítia, že nie sú pánmi situácie, začínú akumulovať ešte viac vecí, bojujú s pocitom viny, sú pod tlakom, lebo si uvedomujú, že s tým musia niečo spraviť.⁹ A výsledok? Odkladajú riešenie tohto problému na neurčito, pričom sa dostávajú do zákerného cyklu rozrastajúceho sa neporiadku.

S. S.

Vysoké náklady nehmotného neporiadku

Nielen na stoloch si musíme poupratovať. Klesáme aj pod ťarchou neporiadku, ktorý nenadobúda fyzickú podobu – hovorím mu nehmotný neporiadok. Výdobytky modernej technológie sa podpísali pod digitálny neporiadok vo forme množstva emailov, súborov a internetových účtov. Ak k tomu prirátate porady, mítingy a ostatné úlohy, s ktorými sa treba popasovať, tak poľahky nadobudnete pocit, že dostať veci pod kontrolu je priam nemožné. Ak nám má náš pracovný štýl prinášať radosť, musíme si dať do poriadku všetko, čo s ňou súvisí – nielen (fyzický) pracovný priestor.

Typický úradník vraj strávi polovicu dňa odpisovaním na emaily a denne skončí v jeho schránke v priemere 199 emailov, ktoré ani neotvorí.¹⁰ Podľa Centra kreatívneho manažmentu deväťdesiatšesť percent zamestnancov si myslí, že odpovedaním na zbytočné emaily márnia svoj čas.¹¹ Navyše nevyužijú takmer tretinu programov, ktoré majú nainštalov-

vané v počítačoch. Nikdy. Už len z tohto je jasné, že sme digitálnym neporiadkom doslova zavalení.

A čo účty, ktoré sme si zriadili, aby sme mohli využívať rôzne služby ponúkané na internete? Priemerný používateľ internetu sa prihlasuje svojou emailovou adresou približne do 130 rôznych účtov. Aj keby sme zobrali do úvahy, že do niektorých sa prihlasujeme rovnakým menom a heslom (napr. Google alebo Facebook), ich počet je stále pôsobivo vysoký. A len si predstavte, čo sa deje, keď heslo zabudnete. Skúsíte niekoľko prihlasovacích mien a hesiel, ktoré by prichádzali do úvahy – bezúspešne, až sa napokon vzdáte a zmeníte si ho.

Nanešťastie, štatistiky ukazujú, že sa nám to stáva opakovane. Podľa prieskumu v Amerike a Spojenom kráľovstve vyčíslili stratu zabudnutia hesla na 420 dolárov na zamestnanca ročne.¹² V spoločnosti, ktorá zamestnáva približne dvadsaťpäť ľudí, to je teda viac než 10-tisíc dolárov ročne. Možno by mal niekto založiť „fond zabudnutých hesiel“, na ktorý by sa automaticky previedli peniaze v prípade, že by niekto zabudol heslo. Získané prostriedky by sa mohli následne využiť v prospech spoločnosti.

Veľa času nám zaberú aj porady. Priemerný úradník presedí na neefektívnych poradách dve a pol hodiny týždenne.¹³ Pri jednom prieskume vyjadrila väčšina manažérov nesúhlas s poradami.¹⁴ Tvrдили, že sú neproduktívne, neefektívne a vraj im prekážajú pri plnení dôležitých pracovných úloh. Nedá sa ani povedať, že podnecujú kolektívneho ducha. Práve manažéri považujú porady za nežiaduce – čo je ironické, keďže ide o ľudí, ktorí majú na starosti ich organizáciu. Vďaka nim prichádzajú firmy ročne o vyše 399 miliárd dolárov.¹⁵ Keď tak o tom uvažujem (a ak sa zamyslím aj nad stratami, ktoré spôsobujú zabudnuté heslá a takmer 9 miliardami, o ktoré

firmy prichádzajú pre založené veci), tak mi napadá, o koľko by stúpili štátne príjmy, keby tento typ neporiadku začali vlády zdaňovať. Je to šialené, iste, ale aj tak...

Scott vám pomôže, ako si poradiť s nehmotným neporiadkom – pustí sa do toho vo štvrtej kapitole. Teraz vás chcem pripraviť na to, že na získanie pocitu radosti z práce budete musieť prekonať zopár prekážok. To značí, že máte veľký potenciál na zlepšenie. Predstavte si, že máte uprataný nielen stôl, ale aj emaily, súbory, aplikácie a máte pod kontrolou aj porady a rôzne pracovné úlohy. Len si predstavte, koľko radosti budete mať z práce!

Upratovanie vám pomôže zistiť, čo vlastne chcete

Keď som ešte pracovala v personálnej agentúre, kolegyňa (pracovala vo firme už dva roky) ma požiadala o radu. Chcela, aby som jej ukázala, ako si má upratať pracovný priestor. Popri upratovaní mi povedala: „Pracujem tu, lebo nejako musím platiť účty, nie pre radosť. Najviac sa teším, keď s prácou skončím a môžem si užívať voľný čas.“

Každý má svoj pracovný štýl aj prístup k práci. Viem, že niektorí ľudia uvažujú rovnako ako moja kolegyňa, ale na rovinu vám poviem: Je to hrozná škoda. Keďže nám za prácu platia, nuž z nej, prirodzene, pre nás vyplýva aj nejaká zodpovednosť. Ak pracujeme pre organizáciu, je veľa vecí, ktoré pod kontrolou nemáme. Keďže sme súčasťou spoločnosti, je nerealistické očakávať, že naše šťastie bude vždy prioritou. Je rozdiel, či si upracete svoj osobný (dom, byt), alebo pracovný priestor. V druhom spomínanom prípade vám negarantujem, že všetko, čo sa nachádza vo vašej kancelárii, a všetko, čo sa

týka vašej práce, vás bude vždy tešiť. No aj tak, zdá sa mi škoda vzdať sa a pracovať len z povinnosti, neusilovať sa rozdúchať iskru radosti v prostredí, kde pracujete. Najviac času trávim doma a v práci – a sú obdobia, keď v práci strávime viac času než doma. Práca je cennou súčasťou nášho života, využívame pri nej svoje schopnosti – je teda pochopiteľné, že vyvinieme úsilie na to, aby nás tešila. A ak sa nám to podarí, prečo potom nepracovať tak, aby boli šťastní aj ostatní okolo?

Niektorí si možno pomyslia: *To je všetko síce pekné, ale ja svoju prácu nenávidím. Nevieť si predstaviť, čo by ma na nej mohlo tešiť.* Napriek tomu vám odporúčam, aby ste si poupratovali. Upratovanie vás nasmeruje, ukáže vám, čo potrebujete zmeniť, a pomôže vám nachádzať radosť vo svojom okolí. Možno to znie pridobre na to, aby to bola pravda, ale je to pravda.

Zažila som to – upratovaním môžete zmeniť viaceré aspekty svojho (pracovného) života. Jedna klientka si pri upratovaní kníh spomenula na svoj detský sen, dala výpoveď a založila si vlastnú firmu. Iný podnikateľ identifikoval práve pri upratovaní dokumentov problém, ktorý nastal v jeho firme a rozhodol sa pre odvážnu zmenu. Ďalšia klientka si pri upratovaní uvedomila, ako by chcela žiť, zmenila zamestnanie a začala pracovať na polovičný úväzok. Hovorím o obyčajných ľuďoch – a o kumulatívnom výsledku procesu, pri ktorom skúmali každú vec a rozhodovali sa, či si ju nechajú, alebo sa s ňou rozlúčia.

„Mala to byť moja vysnívaná práca, ale teraz mám čo robiť, aby som zvládla nápor úloh. Každý deň túžim byť čo najskôr doma.“

„Nevieť, čo chcem robiť. Skúšal som všeličo, ale jednoducho neviem, čo naozaj chcem.“

„Snažila som sa dostať na túto pozíciu, ale teraz uvažujem, či je to skutočne tá pravá práca pre mňa.“

Ak vás trápia podobné pochybnosti, je čas na upratovanie. Ide o viac, nielen o triedenie a ukladanie. Je to veľký projekt, ktorý vám navždy zmení život. Cieľom metódy KonMari nie je len pekný, čistý stôl, pri upratovaní sa pohrúžite do dialógu so svojím vnútorným ja – aby ste zistili, čo si ceníte, zamysleli sa, prečo vôbec pracujete a po akej práci túžite. Pri upratovaní zistíte, že každá úloha, do ktorej sa pustíte, je stupienkom na ceste k šťastnejšej budúcnosti. Cieľom je, aby ste zistili, čo vás na práci teší – aby ste sa pousilovali spraviť, čo je vo vašich silách. Ak si poupratujete, začne vás práca naplňovať radosťou – vyskúšajte to!